

23.04.2012

Kj/23

§ 406

V Ryj / Vt Laura Kolben aloite kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Laura Kolben aloite
- 2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
- 3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
- 4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Laura Kolben aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Laura Kolbe esittää aloitteessaan, että kaupunki olisi aktiivinen joulu- ja talvivalaistuksen lisäämisessä erityisesti kantakaupungissa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunki vastaa julkisesta ulkovalaistuksesta, johon kuuluu katujen, puistojen ja aukioiden valaistus. Lisäksi kaupunki valaisee kaupunkikuvallisesti merkittäviä rakenteita kuten siltoja ja vesitorneja ja julkisia veistoksia. Kaupunki ei ole osallistunut jouluvalaistuksen tekemiseen, mutta Helsingin Energian kautta on toteutettu Aleksanterinkadun ja Esplanadin joulu- ja talvivalaistukset. Myös aloitteessa mainituille muille kohteille Mannerheimintien alkupäätä lukuun ottamatta on rakennettu jakelu- ja valaistusverkoista erotettu jatkuva sähkönsyöttö palvelemaan esim. katuvalaistustarpeita.

Helsingissä on käynnistetty tai käynnistymässä useita keskustan valaistuksen kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Vuonna 2012 käynnistetään valaistuksen tarveselvitys, jossa mm. määritellään katujen valaistusluokat ja muut valaistuksen ominaisuudet. Ydinkeskustan alueelle laaditaan valaistuksen yleissuunnitelma. Useiden merkittävien keskustakohteiden valaistus uusitaan lähivuosina. Uusittavia valaistuskohdeita ovat mm. Senaatintori ympäristöineen, Rautatientori ja Rautatieaseman ympäristö sekä ns. Unioninakseli. Suunnitteluun pyritään yhdistämään katu- ja torialueiden valaistuksen lisäksi myös ympäröivien rakennusten julkisivuvalaistus. Kauppatorille toteutetaan jouluvalaistuksen vaatima jatkuva sähkönsyöttö lähivuosina laajennettavan torisähköverkon kautta.

Kaupungilla ei kuitenkaan ole taloudellisia mahdollisuuksia merkittävästi lisätä rahallista panostustaan erilliseen, aloitteessa tarkoitettuun mittavaan jouluvalaistushankkeeseen. Kaupunki kannustaa yksityisiä toimijoita jouluvalaistusten toteuttamisessa ja mahdollisuuksien mukaan osoittaa valoille sijoituspaikkoja katu- ja puistoalueilta.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Laura Kolben aloite
- 2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
- 3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
- 4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 28.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus esittää aloitteesta lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 mukaisesti kaupungin keskustaa halutaan elävöittää. Tavoitteena on luoda ja taata ympärivuotinen tapahtuma- ja ohjelmatarjonta sekä kehittää palvelukulttuuria vahvistaen näin keskustan kilpailukykyä ja

vetovoimaa. Kehittämisessä tulee huomioida myös ympäristö ja yleinen kaupunkitila: siisteys, valot, viheralueet.

Helsinki kilpailee joulu- ja talvimatkailijoista muiden suurkaupunkien kanssa. Joulutorit, -valot ja -koristeet ovat perinteisesti matkailullinen valtti hyvin monissa Euroopan kaupungeissa. Suomi on joulupukin kotimaa ja Helsinki joulupukin pääkaupunki. Pääsääntöisesti Helsingissä joulu- ja talviajan valaistus on erittäin hillittyä. Tämä saattaa olla varsinkin matkailijoille yllätys ja suoranainen pettymys. Tunnelman rakentamiseen ja elämyksien vahvistamiseen tulisi ehdottomasti sijoittaa enemmän. Talvikauden valttikortin kehittämiseen ja taloudellisten resurssien takaamiseksi tarvitaan vahva tahto ja monitahoinen sitoutuminen: kaupunki, kiinteistönomistajat, kauppakeskukset ja kauppiat.

Erilaisia valoon liittyviä hankkeita toteutettiin jo joulukaudella 2011: kaupungintalon sisäpihan ja Sofiankadun valaistus ja koevalaistus Torikortteleissa Senaatintorin kohdalla vahvistaen perinteistä Aleksanterinkadun jouluvalaistusta. Näitä aloitettuja hankkeita on tarkoitus jatkaa ja uusia ideoita on syntynyt. Valo on tehokas elementti, jolla voi kohottaa kaupungin upean sydänalueen tunnelmallisuutta ja viehättävyyttä vuoden pimeimpänä aikana.

Tammikuussa järjestettävästä Lux Helsinki –valotapahtumasta saatujen palautteiden perusteella valolla voidaan luoda iloa ja elämyksiä asukkaille ja matkailijoille. Talven pitkä pimeys voidaan kääntää iloksi: Valo on kuin musiikki, joka haihtuu. Hetkellisyys tekee siitä niin ihmeellisen. Sitä ei voi koskettaa muuten kuin sydämellään (lainaus avoimesta palautteesta - kävijätutkimus 2012).

Valaistuksen erikoisratkaistut ja valotaiteen tekniikka on kustannuksiltaan melko kallista. Itse sähkönkulutus uusien tekniikoiden (mm. led-tekniikka) hyödyntäen muodostaa suhteessa hyvin pienen kustannuksen itse valaistuksessa.

Esimerkiksi Lux Helsingin teoksien tekniset kustannukset ovat vuositasolla satoja tuhansia euroja riippuen millaisia teoksia tuotetaan. Valotapahtuman tekeminen on luonteeltaan kuitenkin eri asia kuin vuosittain toistuvat jouluvalaistukset tai julkisen tilan valaistusratkaisut. Jouluvalaistuksessa teknisen perusinvestoinnin ja visuaalisen suunnittelun lisäksi syntyy pitkällä tähtäimellä ripustus-, purku-, huolto- ja varastointikustannuksia.

Kantakaupungin pysyvien, vuosittain käytettävien valaistusratkaisuiden investointimahdollisuuksista tulisi keskustella eri toimijatahojen kanssa. Laadukas ja tasapainoinen kaupunkikuva vaatii yhtenäistä suunnitelmaa myös erikoisratkaisuiden osalta, jotta kaupunkimiljööseen asetetut visuaaliset ja arkkitehtoniset tavoitteet säilyvät.

Keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin oma sitoutuminen sekä molempien taloudellinen panostus on asian edistämiseksi välttämätöntä

Mikäli kaupungin strategiaohjelmaan sisältyvää keskusta-alueen elävöittämistä ja kehittämistä halutaan toteuttaa, se edellyttää keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin tiiviimpää yhteistyötä ja huomattavia taloudellisia lisäresursseja.

Lisätiedot

Machere Saila, tapahtumapäällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Kaupungininsinööri 26.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Laura Kolbe ja 21 muuta valtuutettua toteaa aloitteessaan, että Helsingin kaupungilla on suuri vastuu toimia uutta luovan jouluvalaistuksen edelläkävijänä julkisissa tiloissaan ja esittää, että Helsingin kaupunki olisi aloitteellinen vuonna 2012 kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Lisäksi aloitteessa todetaan, että design pääkaupunkivuosi olisi sopiva ajankohta kantakaupungin valaistusohjelman innovatiiviseen suunnittelemiseen.

Helsingissä kaupunki vastaa julkisesta ulkovalaistuksesta, mihin kuuluu katujen, puistojen sekä aukoiden valaistus. Tämän lisäksi kaupunki valaisee kaupunkikuvallisesti merkittäviä omistamiaan rakenteita kuten siltoja ja vesitorneja sekä julkisia veistoksia.

Joulu- ja kausivalaistusten toteuttamisesta ovat sen sijaan vastanneet yksityiset toimijat, eikä niihin ole käytetty kaupungin varoja. Yleisimmin jouluvalaistuksen toteuttaja on tavaratalo, kauppakeskus tai alueen kauppiaiden muodostama kauppiasyhistys tai -yhtiö. Tyypillisiä tällä tavoin toteutettuja jouluvalaistuksia ovat katupuihin ja kiinteistöjen seiniin asennetut valot mm. Mannerheimintiellä ja Narinkkatorilla. Toteuttajina ovat alueen suuret toimijat, Stockmann, Sokos, Forum ja Kampinkeskus. Aleksanterinkadun ja sen lähiympäristön jouluvaloista on vastannut kauppiaiden muodostama markkinointiyhtiö. Esplanadin puiston puihin asennetuista talvivaloista taas on vastannut Helsingin Energia energiayhtiön ominaisuudessa, eikä niitäkään ole rahoitettu kaupungin budjettivaroin. Lisäksi Helsingin Energia on avustanut Aleksanterinkadun jouluvalaistuksen toteutuksessa.

Edellä mainittujen lisäksi pimeän ajan kaupunkikuvaan vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen julkisivuvalaistus. Näiden toteutuksesta ja kustannuksista vastaavat kiinteistöt ja niiden toteutusta valvoo lupamenettelyn avulla rakennusvalvontavirasto.

Valaistusasioiden vastuu ja hoito on Helsingissä jakautunut usealle eri hallintokunnalle. Katu- ja puistovalaistuksesta vastaa rakennusvirasto, kiinteistöjen julkisivu- ja pihavalaitusta ohjeistaa ja valvoo rakennusvalvontavirasto, uusien projektialueiden valaistusperiaatteiden laatimisesta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto ja valotapahtumista vastaa talous- ja suunnittelukeskus. Tämän lisäksi esim. liikuntavirasto, liikennelaitos ja Helsingin Satama vastaavat omien alueidensa valaistuksista. Joulu- ja talvivalaistuksen toteuttamista ei ole osoitettu minkään viraston vastuulle, eikä siihen ole kaupungin varoja käytetty.

Helsinki liittyi vuonna 2009 kansainvälisen valonkaupunkien verkoston LUCI:n jäseneksi (Lighting Urban Community International). LUCI-verkosto tarjoaa mahdollisuuksia valaistuksen kehittämiseksi mm. eri yhteistyöryhmien kautta. Tällä hetkellä järjestön puitteissa työskentelee neljä työryhmää, joiden teemoina ovat: 1) Valaistus ja kulttuuri, 2) Valaistuksen sosiaaliset vaikutukset, 3) Kestävä kehitys ja uusi teknologia, 4) Valaistus ja matkailu. LUCI-toiminnan myötä on myös kaupungin sisäistä yhteistyötä valaistusasioissa lisätty. Toimintaa koordinoi kaupungin sisällä hallintokeskus.

Helsingissä on käynnistetty tai käynnistymässä useita keskustan valaistuksen kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Vuonna 2012 käynnistetään koko kaupunginlaajuinen valaistuksen tarveselvitys, missä mm. määritellään katujen valaistusluokat ja muut valaistuksen ominaisuudet. Tämän lisäksi ydinkeskustan alueelle laaditaan valaistuksen yleissuunnitelma, missä määritellään yksityiskohtaisemmin keskustan valaistusperiaatteet sekä mm. valaistaviksi esitettävät rakennusten julkisivut. Näiden lisäksi useiden merkittävien keskustakohteiden valaistus uusitaan lähivuosina ja suunnittelu aloitetaan kuluvan vuoden aikana. Uusittavia valaistuskohdeita ovat mm. Senaatintori ympäristöineen, Rautatientori ja rautatieaseman ympäristö sekä ns. Unioninakseli. Suunnitteluun pyritään yhdistämään katu- ja torialueiden valaistuksen lisäksi myös ympäröivien rakennusten julkisivuvalaistus, jolla varmistetaan kaupunkitilan kokonaisvaltainen kehittäminen.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki olisi aloitteellinen kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Rakennusvirasto pitää ajatusta joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelu yhteistyöstä eri osapuolten kesken kannatettavana. Nykyisen rahoitustilanteen vallitessa kaupungilla ei kuitenkaan ole edellytyksiä jouluvalaistuksen laajamittaiseen toteutukseen. Kaupunki kannustaa yksityisiä toimijoita jouluvalaistusten toteuttamisessa ja mahdollisuuksien mukaan osoittaa valoilta sijoituspaikkoja katu- ja puistoalueilta. Jos kaupunki ottaa jouluvalaistusten suunnittelussa ja toteutuksessa aiempaa suuremman roolin, on rakennusviraston mielestä matkailu- ja elinkeinopalvelujen merkittävä panos yhteistyössä välttämätöntä.

23.04.2012

Kj/23

Lisätiedot

Sandström Juhani, valaistuspäällikkö, puhelin: 310 38521
juhani.sandstrom(a)hel.fi

Raimo K Saarinen
kaupungininsinööri

Osmo Torvinen
osastopäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566